

België
P.B.
Brussel X
BC6060

P307369

maandlijks
juni 2007 • *EUROPA*bericht n°316

EUROPAbericht

Het tijdschrift van de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België

• in het voetlicht

Volksgezondheid: Unie ondersteunt lidstaten

© filligrane / dgottlob

Societas Europaea:
de Europese vennootschap

Egmont:
60 jaar internationale politiek

Film:
Persepolis

Preventie blijft belangrijkste

Ongeveer 40 miljoen mensen lijden aan aids. Wie de ziekte heeft, geneest niet maar mits een goede behandeling en verzorging kan men blijven leven. De Europese Commissie onderneemt talrijke initiatieven in de strijd tegen aids.

mentele organisaties en organisaties die aidspatiënten vertegenwoordigen. Samen met de regionale en nationale overheden volgt de werkgroep ook de maatregelen op.

Preventie vormt de hoeksteen van de strijd tegen aids. Door de bevolking te informeren krijgt die toegang tot de bestaande behandelingen en de informatie zorgt er tevens voor dat besmette personen minder worden gestigmatiseerd. Aidspatiënten worden nog steeds gediscrimineerd. Voor een deel is dat vanuit onwetendheid over de manier waarop men besmet wordt, anderzijds omdat men denkt dat aidspatiënten afkomstig zijn uit welbepaalde milieus zoals het drugsmilieu, het homowereldje, het criminele of het migrantenmilieu... De communicatie naar risicogroepen moet ook worden opgevoerd. Volgens schattingen kan op die manier 60 % van de besmettingen worden vermeden.

Aids, Acquired Immuno-Deficiency Syndrome - of in het Nederlands, verworven immunodeficiëntiesyndroom - is een besmetting met een virus dat het immuunstelsel van het menselijk lichaam vernietigt. Uiteindelijk sterft de patiënt.

“De belangrijkste toegevoegde waarde van de Europese Unie in de strijd tegen aids is richting geven op politiek vlak en mobiliseren van de inspanningen”, aldus de Commissie in haar mededeling over aids 2006-2009 aan het Parlement, de Raad en de buurlanden. Aangezien er geen vaccin beschikbaar is tegen de ziekte, blijft preventie het belangrijkste wapen. Daarom worden de Europese acties ondernomen in nauwe samenwerking met de lidstaten en betrokken organisaties. Organisaties uit het middenveld nemen deel aan het overleg dat door de Commissie wordt opgezet. Die informele werkgroep heeft tot doel het beleid uit te werken en uit te voeren tesamen met niet-gouverne-

In Spanje en Italië bestaat er zelfs geen meldingsplicht van seropositiviteit of aids

De Commissie wil preventieacties aanmoedigen, vooral die voor de meest kwetsbare groepen. In 2005 keurde de Raad een actieprogramma rond drugs goed voor de periode 2005-2008. Bedoeling is om de gezondheidsrisico's verbonden met verslavingen te verminderen, vooral dan inzake aids. Daarvoor ging de Commissie de mosterd halen bij die landen die door een goed preventiebeleid het minste aantal seropositieve drugsverslaafden tellen.

Toch blijft het moeilijk om een goed zicht te krijgen op de ziekte. De meeste nieuwe ziektegevallen die in de statistieken verschijnen werden enkele jaren geleden opge-

p. 2 / Dossier: Volksgezondheid

p. 10 / Europa in kroniek

p. 13 / Societas Europaea: de Europese vennootschap

p. 17 / Egmont: 60 jaar internationale politiek

p. 18 / Film: Persepolis

p. 19 / Boek: Zo werkt Europa

p. 20 / Europeanen in beeld

wapen tegen aids

lopen. In Spanje en Italië bestaat er zelfs geen meldingsplicht van seropositiviteit of aids, in Nederland en Frankrijk bestaat dat sinds kort wel. Nochtans zijn gegevens zoals het gebruik van voorbehoedsmidde-

Commissie tracht de uitwisseling van informatie en goede praktijken tussen de landen te bevorderen en er zoveel mogelijk landen bij te betrekken. Ze bespreekt de problemen met niet-gouvernementele organisa-

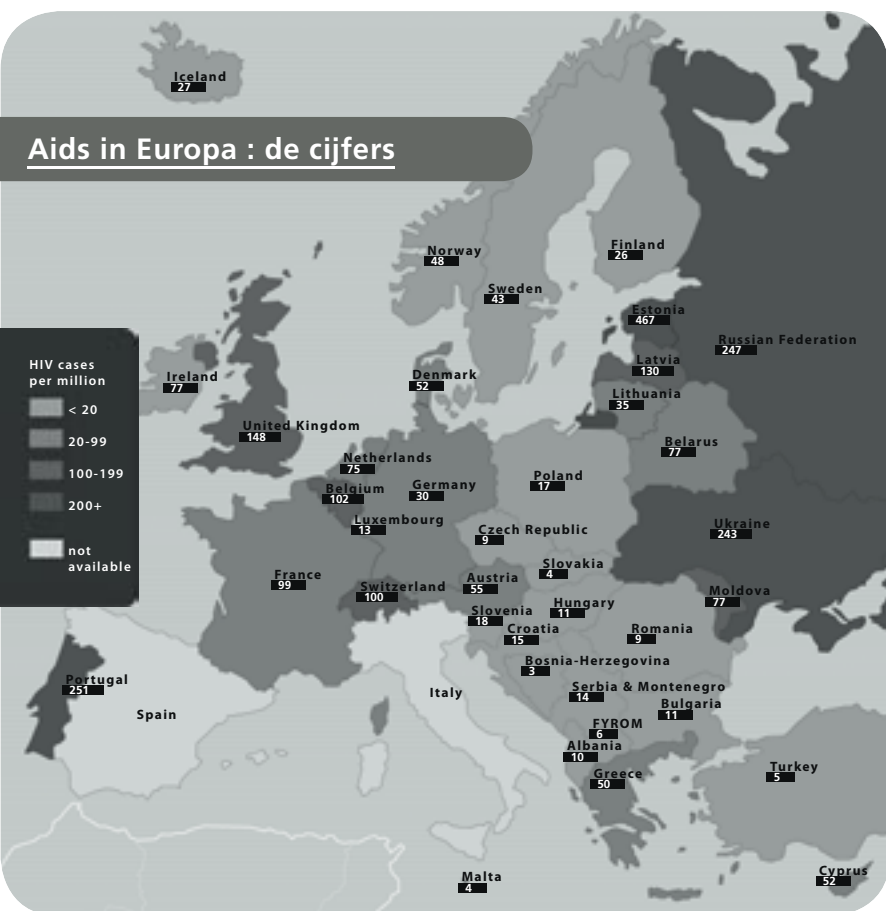
ties en de privé-sector.

In het zevende kaderprogramma Onderzoek en Ontwikkeling van 2007 wordt de nadruk gelegd op nieuwe preventietechnologieën, vaccins en microbicides. Microbicides zijn substanties die de seksuele overdracht van het hiv-virus moeten voorkomen. «De Commissie sloot partnerschappen af met de 'Alliance for Microbicide Development' en de 'Global HIV Vaccine Enterprise' en werkt samen met de Global Business Coalition, de farmaceutische industrie en andere ondernemingen die een bijdrage willen leveren in de strijd tegen het aidsvirus».

Ondanks de verbeterde strijd en de talrijke acties die het voorbije decennium werden gevoerd sterven er nog elk jaar meer dan drie miljoen mensen aan de ziekte. De mogelijkheid om patiënten te behandelen blijft beperkt. In bepaalde delen van de wereld waar de nood het hoogst is, is de behandeling voor patiënten onbetaalbaar en de ziekte is nog steeds ongeneeslijk. Daarnaast zorgt de behandeling voor veel ongewenste neveneffecten. Tot nu toe blijft preventie het belangrijkste wapen in de strijd tegen aids.

Stéphane Cornet

Aids in Europa : de cijfers

len, het dubbel gebruik van naalden en spuiten en de impact van het virus op verschillende vlakken erg belangrijk bij het uitwerken van een strategie in de strijd tegen de ziekte. «Gegevens die we verzamelen in verschillende Europese landen maken het mogelijk aan preventie te doen, de verspreiding van de ziekte te vermijden en te maken dat minder mensen worden besmet. Op basis van goed cijfermateriaal kunnen we gefundeerde acties voeren», benadrukt de Commissie.

De Unie kan natuurlijk allerlei beslissingen nemen in de strijd tegen aids maar de medewerking van de lidstaten is onontbeerlijk. De

Hoop op een aidsvaccin

De Europese Unie ondersteunt verschillende publieke partnerschappen en initiatieven overal ter wereld om het onderzoek naar aids een nieuwe impuls te geven en de ontwikkeling van een aidsvaccin mogelijk te maken. Eén van die projecten situeert zich in het Belgische Rixensart bij GlaxoSmithKline. Gérald Voss leidt het project.

Wat doen jullie precies in het onderzoek naar een aidsvaccin ?

Ons onderzoek startte meer dan twintig jaar geleden. Vandaag is het

één van de meest gediversifieerde onderzoeken in het domein van het aidsvirus. We ontwikkelen verschillende benaderingen. Eén daarvan gebeurt in nauwe samenwerking met

IAVI, het International Aids Vaccine Initiative. Het is een privaat-publiek partnerschap dat tot doel heeft een retrovirus (een virus dat het hiv-virus bevat dat aids uitlokt) te ontwikkelen dat kan worden gebruikt in een vaccin tegen aids.

Een ander onderzoek gebeurt in samenwerking met het Pasteurinstituut in Parijs en andere Belgische, Franse en Britse onderzoekscentra. De Commissie ondersteunt het met 55 miljoen euro voor een periode van vijf jaar. Dit onderzoek spitst zich

Gentse universiteit die ook partner is in het Europees project.

Wisselen Belgische wetenschappers hun informatie onder elkaar uit? Heeft u bijvoorbeeld contacten met de Leuvense Katholieke Universiteit die ook actief is in dit domein?

De contacten zijn informeler. We kunnen niet echt spreken van een wetenschappelijke samenwerking. Ons bedrijf leidt vooral internationale en Europese projecten. Ons land maakt natuurlijk deel uit van die wetenschappelijke wereld.

Is dit het eerste project dat u verwezenlijkt in samenwerking met de Europese Unie?

Neen, we hadden eerder al een drie jaar durende samenwerking die nu afgelopen is.

Is de samenwerking met Europa vooral financieel?

Het geld komt van de Commissie maar de eigenheid – ik zou zelfs zeggen de schoonheid – van dit project is dat een industriële expertise met een vaccingerichte aanpak samengaat met een wetenschappelijke expertise van het Pasteurinstituut en andere onderzoekscentra. De Gentse universiteit zal deelnemen aan de klinische studies. Hun onderzoekers zullen een bijdrage leveren op het niveau van de analyses en de stalen die we bijeenbrachten tijdens de studie. Ook de Franse en

Britse centra, tezamen met anderen, nemen deel aan de klinische studie. Dat zorgt voor een echte uitwisseling en een synergie, vooral in dit geval waar publieke instellingen met veel ervaring samenwerken met de industrie...

Mogen we binnenkort een aidsvaccin verwachten?

Dat is een moeilijke vraag. Het onderzoek naar vaccins is vandaag weinig gevorderd. Het is dus moeilijk om nu al te zeggen dat we binnen vijf of zeven jaar een vaccin zullen hebben. Zeker is dat het niet voor morgen zal zijn...

Is er een evolutie in het onderzoek en de partnerschappen die men vandaag aangaat?

Zeker, er wordt meer samengewerkt. We richtten onlangs een Europees netwerk van meer dan 30 partners op, EuroHIV, dat mede wordt gefinancierd door de Commissie. Doel is preventie en onderzoek naar microbicides en vaccins. Het netwerk werd opgericht voor een periode van vijf jaar en krijgt vijftien miljoen euro subsidies. GlaxoSmithKline neemt mee het beheer van het netwerk op zich als één van de twee industriële partners.

Wanneer een vaccin zal worden ontwikkeld, zal het dan betaalbaar zijn voor patiënten in de derde wereld landen die het meest door de ziekte worden getroffen?

Het is een vraag die men ons heel veel stelt. Ons standpunt is heel duidelijk. We willen samenwerken met de openbare sector. We zetten onze industriële ervaring ter beschikking van de ontwikkeling van een vaccin. We trachten, onder meer dank zij de Europese financiering, de kosten van het onderzoek te delen. In ruil daarvoor willen we dat op de dag dat er een vaccin tegen hiv is, dit zo veel mogelijk beschikbaar is daar waar het het meest nodig is.

Stéphane Cornet

toe op de ontwikkeling van een andere vector, gebaseerd op het vaccin tegen mazelen

Hoe gebeurt dat precies?

Beeldt u even een taxi in. Het vaccin tegen mazelen is de taxi terwijl de passagiers stukjes hiv zijn. Deze 'taxi' wordt doorgegeven en het vaccin tegen mazelen maakt dat het lichaam immuun wordt voor mazelen. De stukjes hiv in het vaccin zullen er evenwel voor zorgen dat het lichaam ook een weerstand ontwikkelt tegen hiv.

U leidt een ploeg onderzoekers in verschillende landen. Heeft ons land naam in het onderzoek naar aids?

Er is in België heel wat gaande op het vlak van onderzoek naar aids. Wij werken al vele jaren samen met de

"Het vaccin tegen mazelen is de taxi terwijl de passagiers stukjes hiv zijn"

Samen tegen kanker

“**H**oewel we allemaal burgers zijn van de Europese Unie, zijn we niet allemaal gelijk wat de behandeling van kanker betreft»... Met die woorden opende de journalist van de Britse omroep BBC de campagne tegen kanker, ‘Cancer United’.

De campagne startte in de herfst van vorig jaar in Brussel en heeft als streefdoel om alle kankerpatiënten in Europa gelijke toegang te geven tot een goede kankerbehandeling. De campagne richt zich tot patiënten, dokters, onderzoekers, politici, vertegenwoordigers van de farmaceutische industrie en alle organisaties die zich inzetten in de strijd tegen kanker.

Kanker is de tweede doodsoorzaak in Europa na hart- en vaatziekten. In 2004 stierven in Europa 1.700.000 mensen aan de gevolgen van kanker, dat is drie mensen per minuut. Sinds de jaren vijftig wordt kanker steeds beter opgespoord. Tussen 1963 en 1997 steeg het aantal kankerdiagnoses met 50 %. De Wereldgezondheidsorganisatie schat dat dat aantal nog met 25 % zal stijgen van 2,7 miljoen in 2002 naar 3,4 miljoen in 2020. Voor een deel is dat te wijten aan de ouder wordende bevolking. De overlijdens als gevolg van kanker zullen stijgen van 1,7 miljoen naar 2,1 miljoen. Eén op twee kankerpatiënten zal aan de ziekte bezwijken. «Dit is zeer ernstig en vergt al onze aandacht», bevestigt professor John Smyth, voorzitter van ‘Cancer United’. «De overlevingskansen van kankerpatiënten zouden niet mogen worden bepaald door geografische factoren». Een studie van professor Rifat Atun van het gezondheidsinstituut van het Imperial College in Londen stelt evenwel vast dat dat wel het geval is. De breuklijn loopt heel scherp tussen de oude lidstaten en de nieuwe lidstaten uit het voormalige Oostblok. Jolanta Kwasniewska, echtgenote van de voormalige president van Polen, benadrukt dat «het over het algemeen zes maanden duurt vooraleer in Polen kanker wordt gediagnosticeerd. In het Verenigd Koninkrijk is dat slechts

twee weken». Een Fransman heeft twee keer meer kans om dikkedarmkanker te overleven dan een Pool. Het aantal sterfgevallen in Westerse landen daalde met tien procent tussen 1994 en 2004 maar slechts met drie procent

in de nieuwe lidstaten. De kloof is zelfs voelbaar binnen één land : bij patiënten van het platteland en uit lagere sociale klassen wordt kanker later vastgesteld en hun overlevingskansen zijn kleiner dan gemiddeld.

‘Cancer United’ werd precies gelanceerd opdat alle patiënten gelijke kansen zouden krijgen op een goede behandeling. De leden van de campagne schetsen een duidelijk beeld van de strijd tegen kanker in de zevenentwintig lidstaten. Ze pleiten ervoor dat de landen coherente nationale plannen uitwerken in de strijd tegen kanker waarbij aandacht gaat naar voldoende financiële middelen, preventie en een betere informatie van patiënten. Co-voorzitter Ingrid Kössler getuigt : «Toen men bij mij borstkanker vaststelde, wist ik niets over deze ziekte en ik wist niet waar ik terecht kon. Hierdoor nam ik verkeerde beslissingen». Meer onderzoek en betere

vorming zijn absoluut noodzakelijk, net zoals een versterking op Europees en nationaal vlak van de netwerken. «Er is een enorme nood aan ervaringsuitwisseling tussen de landen», stelt professor Atun vast.

De campagne zal gedurende twee jaar rondtrekken van land tot land en roept de Europese instellingen op aanbevelingen te doen en een Europese strategie tegen kanker te starten.

De organisatoren hopen een miljoen handtekeningen te verzamelen voor hun oproep tot actie. Ze zullen die voorleggen aan de Europese overheid aan het einde van de campagne. Verschillende bekende personen – zoals voormalig miss België Ilse De Meulemeester, de Frans-Belgische journaliste Christine Ockrent en Renault-teamleider van de Formule 1, Flavio Briatore, ondersteunen de campagne.

‘Cancer United’ wil ook een positieve boodschap uitdragen van hoop en solidariteit met alle mensen die door de ziekte worden getroffen. Kössler : «Het is belangrijk de hoop uit te dragen dat kanker kan worden genezen wanneer het tijdig wordt ontdekt en de juiste zorgen worden toegediend».

Frédéric Ronse

Gezondheid blijft bevoegdheid lidstaten

De oproep van 'Cancer United' is zeker nuttig en hoewel de Commissie geen uitgesproken oordeel heeft over de campagne, is het fout te denken dat er op Europees vlak niets gebeurt.

Kanker was de eerste ziekte waarvoor op Europees vlak een specifieke actie kwam. De eerste stappen werden gezet in 1985 na de Europese Raad van Milaan en Luxemburg. Dat mondde in 1987 uit in het eerste programma 'Europa tegen kanker' onder leiding van de Commissie en met behulp van experts. Het programma werd verlengd tot in 2002 en vervolgens opgenomen in het algemeen programma volksgezondheid.

Kanker is een complexe ziekte die een goede verzorging vergt en dus geschoold personeel. Het Europese programma tegen kanker legde vooral de nadruk op vorming maar ook andere elementen zijn belangrijk in de opsporing van de ziekte: professionele ervaringsuitwisseling in de gezondheidszorg, meer ondersteuning voor oncologen (kankerspecialisten), het verzamelen van vergelijkbare gegevens, de uitwisseling van ervaringen en pedagogisch materiaal door het opzetten van een Europees netwerk en een nauwere samenwerking tussen algemeen geneesheren. In 2003 publiceerde de Unie een gids voor professionelen over de diagnose en de opsporing van borstkanker waarin de beste nationale en regionale praktijken werden opgenomen.

Het onderzoek naar kanker is nog steeds te weinig gecoördineerd. De Commissie wil de efficiëntie en de samenhang verhogen door multinationalaal onderzoek te ondersteunen via kaderprogramma's. Er werden aanzienlijke middelen uitgetrokken.

Het risico op kanker is soms verbonden met de manier waarop mensen leven (overgewicht, roken...). De Unie wil de risico's verminderen en het publiek bewustmaken via sensi-

© iStock

biliseringscampagnes maar ook via wetgevende initiatieven. Ze ligt aan de oorsprong van richtlijnen die reclame voor tabak aan banden leggen, het verdelen van gratis sigaretten verbieden en waarschuwingen op pakjes sigaretten verplichten. Onlangs publiceerde de Commissie haar 'Groenboek' over passief roken. Er bestaat ook een Europese code tegen kanker waarin aanbevelingen staan om het risico op kanker te verminderen.

Dankzij het programma werden er ook structuren opgezet zoals het 'European Prospective Info Cancer and Nutrition' (EPIC) en het 'European Network of Cancer Registries' (ENCR) die nationale statistische gegevens centraliseren. Er werd ook een studie gemaakt over het verband met voeding, levenswijze en omgevingsfactoren op basis van gegevens van 520.000 mensen.

De Unie werkt nauw samen met de Wereldgezondheidsorganisatie en het internationaal onderzoekscentrum tegen kanker.

Het is evenwel belangrijk te weten dat de Unie de bevoegdheden

van de nationale overheden niet kan en wil overnemen. Het Verdrag van Nice geeft de Unie een beperkte bewegingsruimte en herinnert eraan dat de communautaire actie enkel de nationale kan versterken en dat de bevoegdheden van de lidstaten inzake gezondheidszorg moeten worden gerespecteerd.

De Commissie tracht evenwel de nationale inspanningen te coördineren omdat de strijd tegen kanker nog steeds niet is gewonnen en het gebruik van de nationale middelen en nationale gegevens niet altijd optimaal is. Daar komt nog bij dat de inspanningen op nationaal vlak beperkt zijn om braindrain te vermijden, en de mobiliteit van onderzoekers binnen Europa moet worden verbeterd.

Tussen 2002 en 2006 investeerde de Unie 435 miljoen euro in de strijd tegen kanker.

Frederik Ronse

Stamcellenonderzoek krijgt wettelijk kader

Wie lijdt aan een zeldzame ziekte kan opgelucht ademhalen. Het Europees Parlement gaf uiteindelijk groen licht voor het onderzoek naar innovatieve therapieën, ondanks de tegenkanting van een deel van de christendemocratische volksvertegenwoordigers

Wie het woord 'stamcellen' uitsprekt, mag zich verwachten aan discussie. Voor sommigen bieden die cellen immers fantastische mogelijkheden in de strijd tegen ziektes, anderen beschouwen ze als 'duivels'.

De ontwerpverordening van de Commissie zorgde dan ook voor levendige debatten tijdens de voltallige zitting van het Europees Parlement op 24 april jongstleden. Progressieve en conservatieve volksvertegenwoordigers kruisten de degens.

Er bestaan drie zogenaamde innovatieve therapieën: de genterapie, de celtherapie en de weefseltherapie. De meeste van die therapieën staan vandaag nog in kinderschoenen maar openen mogelijkheden. Cel- en genterapie kunnen worden aangewend om bijvoorbeeld ziekten als diabetes, parkinson, alzheimer en leukemie te genezen. Weefseltherapie werd al gebruikt voor mensen met zware brandwonden en om zware letsels te herstellen.

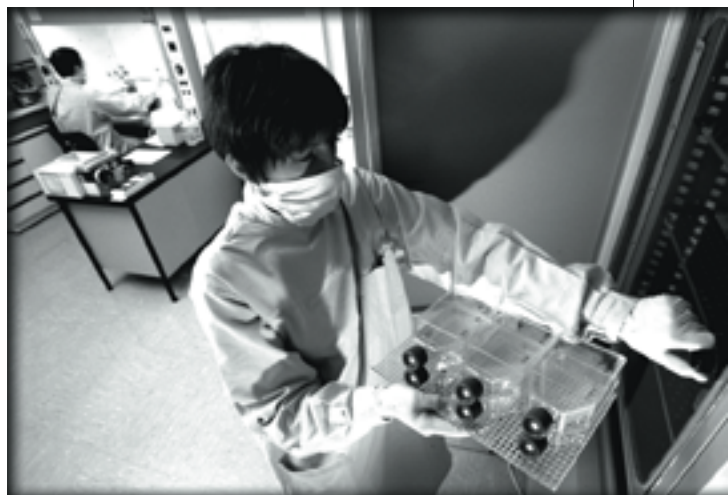
Al deze therapieën maken gebruik van stamcellen die de functie van 'niet-functionerende' cellen kunnen overnemen in bepaalde organen. Men onderscheidt twee soorten stamcellen. Er zijn de volgroeide of volwassen stamcellen. Die vindt men in de huid, de lever, de spieren, het beendermerg, de hersenen of in het bloed van de navelstreng. Die cellen zijn eigenlijk een soort van wiselstukken die kunnen dienen wanneer andere cellen het laten afweten. Het gebruik ervan is algemeen aanvaard. De polemiek gaat vooral over embryonale stamcellen die bijvoorbeeld verkregen worden van geaborteerde embryo's. Deze stamcellen geven betere resultaten maar het gebruik ervan

roept ethische vragen op. Hebben we het recht ze af te nemen en te commercialiseren? Volgens de katholieke kerk mag dat niet "in naam van de menselijke waardigheid". Bovendien kunnen deze cellen met een buitengewoon potentieel een winstgevend bron van octrooien zijn.

Een verordening van het Parlement, zet een wetgevend raamwerk op voor innovatieve therapieën, met een centrale autorisatieprocedure onder toezicht van het Europees Geneesmiddelenagentschap. Het huidige Europese juridische vacuüm maakt dat zieken en bedrijven die dit soort medicijnen maken, vandaag worden geconfronteerd met 27 verschillende nationale wetgevingen. Dit is nadelig voor de Europese concurrentiepositie in één van de sleuteldomeinen van de biotechnologie. Bovendien zorgt dat voor discriminatie van de Europese patiënten.

"We willen dat er op Europees vlak één expertise komt zodat alle patiënten een goede en efficiënte behandeling krijgen", legt Flaminia Macchia van Eurordis uit. Eurordis is de Europese organisatie voor zeldzame ziektes en vertegenwoordigt om en bij de 30 miljoen patiënten. Het heeft veel gelobbyd bij de Europese parlementairen. *"Wanneer deze therapieën goed omkaderd zijn en worden gestimuleerd, kan dit leiden tot één van de meest succesvolle stappen in de geneeskunde. Een gebrek aan communautaire wetten zorgt voor grijze zones en dat verbindt goed onderzoek en een goede toegang tot behandelingen voor alle patiënten",* vindt de Belgische liberale volksvertegenwoordiger Frédérique Ries.

Het debat in het Parlement werd afgeblokt door de rapporteur van het project, de erg katholieke Slovaakse arts Miroslav Mikolasik en zijn vrienden van de Europese Volkspartij (PPE), vooral de Italiaanse en Oost-Europese afgevaardigden. Die wilden een formeel verbod op het gebruik van embryonale stamcellen. De liberalen wezen de Belgische liberaal Ries aan

© isopix

om een compromis te onderhandelen met socialisten en communisten. Om alles te laten vooruitgaan, startten de drie een informeel overleg met de Raad en de Commissie zodat de Europese ministers van Volksgezondheid begin juni hun akkoord kunnen geven aan het compromis van het Parlement. Midden 2008 zal de verordening in voege treden.

De auteurs van het compromis hebben besloten om ethische vragen niet te behandelen omdat die tot het bevoegdheidsdomein van de lidstaten behoren. Met de nieuwe verordening behoudt elke lidstaat de vrijheid om medicijnen op basis van embryonale stamcellen al dan niet toe te laten op z'n grondgebied. *"Deze therapieën bestaan al sinds de jaren negentig en de behandelingen zien er veelbelovend uit. We moeten het onderzoek niet tegenhouden, integendeel, we moeten het aanmoedigen",* vindt Ries.

Barbara Speziali

Meer rechten VOOR personen met een handicap

Tien procent van de wereldbevolking, bijna 650 miljoen mensen, is gehandicapt. Dat aantal stijgt, onder meer door het ouder worden van de bevolking. In landen waar de levensverwachting hoger is dan 70 jaar, zijn mensen gemiddeld acht jaar gehandicapt.

In Europa worden personen met een handicap beetje bij beetje minder schief bekeken en begint men meer rekening met hen te houden. Toch blijft er nog een hele weg af te leggen. Dat geldt zeker in de ontwikkelingslanden, waar vier vijfde van de totale gehandicapte bevolking leeft.

Iedereen, dus ook personen met een handicap hebben dezelfde rechten. Dat is de theorie. De realiteit is echter heel anders omdat personen met een handicap elke dag een hele hoop hindernissen moeten overwinnen, zodat ze niet ten volle van die gelijkheid kunnen genieten. De Verenigde Naties (VN) stelden een conventie op met hun rechten (www.un.org/esa/socdev/enable/rights/convtextf.htm) om de elke discriminatiowaarmee personen met een handicap worden geconfronteerd, uit de wereld te helpen: werk, opleiding, gezondheidszorgen, vervoer, rechtstoegang... Het is niet de bedoeling personen met een handicap meer rechten te geven, wel om de universele rechten zo te verwoorden dat ze beter beantwoorden aan hun specifieke situatie en bindend zijn voor de ondertekenende landen. Wie de conventie ondertekent, is geacht ze na te leven.

Op 30 mei werd de conventie voor ondertekening voorgelegd aan de landen tijdens een ceremonie op de zetel van de VN. Vertegenwoordigers van twintig EU-lidstaten en ook de Europese Unie zelf was die dag aanwezig. In totaal werden 82 handtekeningen gezet. De overige lidstaten van de Unie ondertekenen op een latere datum. Ondertekenen betekent

"Het is de eerste keer dat de Unie deelneemt aan de onderhandelingen over een conventie van de VN"

echter niet automatisch ratificeren. Twintig ratificeringen zijn nodig opdat de conventie in voege kan treden op internationaal vlak. Enkel Jamaica ratificeerde het document op de zelfde dag van ondertekening.

Het document is het eerste internationale instrument dat de problematiek van personen met een handicap benadert vanuit de hoek van de mensenrechten en niet enkel als een kwestie van gezondheidszorg. Maar er is nog een ander uniek element, legt Rolf Timans van het directoraat-generaal Buitenlandse betrekkingen uit. *«Het is de eerste keer dat de Unie deelneemt aan de onderhandelingen over een conventie van de VN en het is de eerste keer dat ze het document ondertekent naast de lidstaten.»* Dat kan omdat de Europese Gemeenschap een rechtspersoonlijkheid is die internationale verdragen kan ondertekenen en ratificeren.

De conventie zal ook moeten worden goedgekeurd door het Europees Parlement en verschijnen in het publicatieblad van de Unie. Vervolgens wordt de impact op het Europees recht bestudeerd om te bekijken of er geen tegenstellingen zijn met bestaande rechtsregels. Indien nodig moet het Europees recht wor-

den aangepast. Dat kan op zijn beurt een impact hebben op het nationale recht van de lidstaten.

Uiteraard zijn niet-gouvernementele organisaties voor de rechten van personen met een handicap erg tevreden, maar er is een schaduwkant. Aan de conventie hangt een vrijblijvend protocol dat de lidstaten kunnen – maar niet moeten – ondertekenen. Dat werd op 30 mei ondertekend door 44 landen waaronder België. Het voorziet de mogelijkheid om klacht in te dienen tegen de ondertekenende lidstaat in geval die de bepalingen van de conventie niet naleeft (enkel nadat de nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput). De Unie kan dit protocol evenwel niet ondertekenen

omdat vier lidstaten zich verzetten : Denemarken, Frankrijk, Letland en het Verenigd Koninkrijk. *«Het is schokkend en moeilijk te begrijpen dat landen die geacht worden kampioenen van de mensenrechten in Europa te zijn, weigeren het protocol te ondertekenen»*, vindt Yannis Vardakastanis. Hij is voorzitter van het Europees forum voor personen met een handicap, dat al sinds 2001 meewerkt aan de tekst van de conventie. Ook de directeur van het Forum is dezelfde mening toegedaan. *«Het is een slecht teken: sommige landen willen geen verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van hun burgers»*. De Commissie gaat nu bekijken welke de juridische impact is voor die landen die het protocol niet ondertekenen indien de Unie wel ondertekent.

De Europese wetgeving bevat op dit ogenblik al bepalingen voor personen met een handicap op basis van artikel 13 van het Verdrag van Amsterdam (1997) en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (2000). Daarin wordt discriminatie op basis van een handicap uitdrukkelijk verboden. 2003 was overigens het Europees jaar van de personen met een handicap.

De Unie beschikt over drie soorten middelen om de rechten van personen met een handicap te verdedigen. Er is de communautaire wetgeving tegen discriminaties. Daarnaast kan ze allerlei hindernissen wegwerken inzake mobiliteit of de toegang tot informatietechnologie, die maakt dat iemand zich niet kan ontwikkelen. De Unie kan ook rekening houden met personen met een handicap bij het uitwerken van haar beleid op verschillende domeinen. Dat betekent bijvoorbeeld dat werkgevers verplicht zijn om *«redelijke aanpassingen»* aan te brengen op de werkvloer zodat die toegankelijk is voor personen met een handicap, of dat autobussen toegankelijk moeten zijn voor personen met een handicap.

Op Commissieniveau is het vooral het directoraat-generaal Werk-

gelegenheid, Sociale zaken en Gelijke kansen dat een actieplan heeft voor personen met een handicap. Dat plan bevindt zich op dit moment in de tweede fase, waarbij vooral gewerkt wordt aan de actieve sociale integratie van personen met een handicap

© isopix

door gepaste jobs te vinden en de toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare sociale diensten en communicatie- en informatietechnologieën te vermakkelijken.

Hoewel de situatie voor personen met een handicap in Europa niet altijd optimaal is, is die in andere delen van de wereld soms ronduit dramatisch.

“Het is schokkend dat landen die geacht worden kampioenen van de mensenrechten te zijn, weigeren het protocol te ondertekenen”

De conventie stelt dat internationale hulp aan landen in de toekomst rekening moet houden met de noden van personen met een handicap. Marianne Schulze van de Oostenrijkse ngo voor slechtzienden ‘Light for the World’ licht toe : *«Het is belangrijk dat de ontwikkelingshulp niet wordt aangewend om nieuwe drempels voor personen met een handicap in te bouwen. Ontwikkelingsgeld mag bijvoorbeeld niet worden aangewend om scholen te bouwen die vervolgens niet toegankelijk zijn voor personen met een handicap. Op die manier blijf je in de vicieuze cirkel van armoede en handicap.»*

Het Europees forum voor personen met een handicap roept de lidstaten niet enkel op om de conventie te ratificeren maar startte ook met een petitie voor een Europese richtlijn rond personen met een handicap (www.edf-feph.org/en/welcome.htm).

Het is de bedoeling om een miljoen handtekeningen te verzamelen. *«Dat is de enige garantie dat de wetgeving rond personen met een handicap in alle lidstaten van de Unie wordt geharmoniseerd en dat we de discriminatie omwille van een handicap in Europa naar de geschiedenisboekjes kunnen verwijzen»*, vindt de directeur. De actie van het forum krijgt de steun van een informele groep van Europese parlementairen ‘Groupe Interpartis Personnes Handicapées’. Die zet zich in voor een Europese wetgeving die aangepast is aan personen met een handicap.

De motor achter de VN-conventie waren de ngo’s. De onderhandelingen duurden amper drie jaar. Louise Arbour, commissaris voor de Rechten van de mens bij de Verenigde Naties drukt het zo uit : *«Het belangrijkste is te erkennen dat de weg die we tot nu aflegden het bewijs is van de actiekracht van een gemeenschap, die lange tijd machteloos was»*.

Frederik Ronse

woensdag 14 maart

> **Het Europees Parlement stemt onder voorbehoud in met de 'open skies'-overeenkomst met de Verenigde Staten** op basis van een resolutie van de Belgische socialist Said El Khadraoui. De afgevaardigden vinden wel dat het nu onderhandelde akkoord onevenwichtig is ten voordele van de Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen. Die mogen vliegen tussen de verschillende Europese staten. De Europese luchtvaartmaatschappijen mogen dat niet in de Verenigde Staten. Dat moet worden rechtgetrokken in een toekomstige akkoord ofwel moeten de Europese maatschappijen hiervoor worden vergoed. De afgevaardigden scharen zich achter commissaris Barrot die vindt «*dat dit een eerste, niet te missen stap is en een doorbraak voor de transatlantische luchtvaartmarkt*».

zaterdag 17 maart

> **Louis Michel krijgt verlof van de Commissie.** Voorzitter Barroso gaat ermee akkoord dat zijn commissaris voor Ontwikkeling als kandidaat opkomt voor de Belgische verkiezingen op 10 juni. Volgens de gedragscode van de Commissie moeten commissarissen zich «*onthouden van deelname aan de werkzaamheden van de Commissie*» gedurende de duur van een verkiezingscampagne «*waarvoor ze zich actief inzetten*». Michel neemt vanaf 12 mei tot 10 juni onbetaald verlof en zijn functie zal gedurende die periode worden waargenomen door Olli Rehn, commissaris voor Uitbreiding.

maandag 19 maart

> **Rusland zet de Europese ministers van Landbouw onder druk.** De Russische autoriteiten houden vast aan hun embargo tegen vlees afkomstig uit Polen. Commissaris Kyprianou bevestigt tevens dat de Russische autoriteiten dreigen met een embargo

op groenten en fruit uit de Unie omdat die meer dan de toegelaten hoeveelheid pesticiden bevatten. Moskou eist dat alle voedingswaren worden gecontroleerd. Dat gebeurt net op het moment dat ook de Commissie gewezen had op de schamelijke kwaliteit van de sanitaire controles in twaalf lidstaten. Commissaris Kyprianou kan niet anders doen dan de Raad aan te zetten strengere controles te voeren.

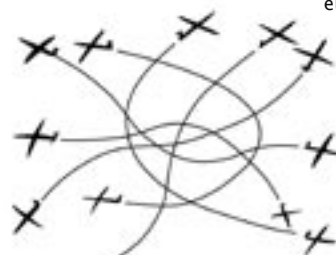
> **De Raad Landbouw bereikt unaniem een politiek akkoord over de 'vrijwillige modulatie'.** Het Verenigd Koninkrijk en Portugal mogen zelf de landbouwsteun met twintig procent verminderen en de budgetten die zo vrijkomen aanwenden voor plattelandontwikkeling. Het Europees Parlement dat vreesde voor een ontmanteling van het Europees landbouwbeleid, zorgde er wel voor dat deze maatregel beperkt blijft tot deze twee landen.

> **De ministers van Landbouw herinneren commissaris Mandelson aan zijn plichten.** Het is buiten de kwestie dat de Unie in het kader van de Doharonde voor de liberalisering van de wereld-economie nog nieuwe landbouwtoegevingen doet om een akkoord te vergemakkelijken. De Italiaan Paolo de Castro vindt dat de Commissie zich dient te houden aan haar onderhandelingsmandaat en zijn Nederlandse collega wil dat de Commissie niet uit het oog verliest dat «*de onderhandelingen geen eenrichtingsverkeer zijn*». De Duitse Horst Seehofer meent dat de Commissie de belangen van de Europese boeren moet verdedigen in de Wereldhandelsorganisatie. De Fransman Dominique Bussereau vindt de verklaringen van de Europese onderhandelaar als zouden landbouwsubsidies niet langer toegelaten zijn, «*onrustwekkend*». Commissaris Fischer Boel antwoordt daarop dat Bussereau niet alles moet geloven wat in de pers staat...

> **Twee Europese afgevaardigden – de Poolse liberaal-democraat Geremek en de Spaanse socialist Carnero Gonzalez – vinden dat er moet worden gepeild naar de mening van de Europeanen over Europa.** Ze willen een raadpleging organiseren aan de hand van enkele vragen. Stemt u ermee in dat beslissingen worden genomen op basis van een dubbele meerderheid van landen en inwoners? Bent u voorstander van een gemeenschappelijke defensiepolitiek en een gemeenschappelijke energiepolitiek? De antwoorden hierop zouden worden overgemaakt aan de intergouvernementele conferentie die de Unie, na het grondwettelijk debacle, uit het slop moet trekken. Dankzij de raadpleging kan de conferentie de verwachtingen van de burgers beter inschatten en ermee rekening houden. Dat zou de transparantie ten goede komen en het begrip 'burgerschap' inhoud geven, aldus beide verkozenen...

donderdag 22 maart

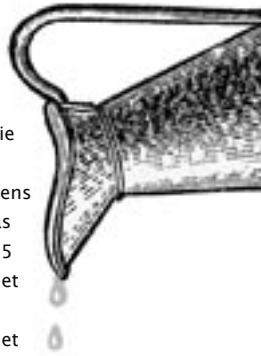
> **De Raad Transport stemt aarzelend in met de 'open skies'-overeenkomst met de Verenigde Staten.** Het uiteindelijke doel is een «*open en vrij luchtruim*», maar de Zevenentwintig vinden dat de Europese luchtvaartmaatschappijen dezelfde rechten moeten hebben in de Verenigde Staten als

Amerikaanse maatschappijen in de Unie. Is dat in 2010 niet het geval dan houden ze zich het recht voor op sommige bepalingen in het akkoord terug te komen. Commissaris Barrot is in elk geval tevreden over de eensgezindheid om de overeenkomst te sluiten.

> **Water wordt het zorgkind van de toekomst.** Naar aanleiding van de Wereldwaterdag doet de Commissie een oproep voor een betere waterkwaliteit in de Unie. Die laat nog steeds te wensen over. Volgens commissaris Dimas voldoet tegen 2015 slechts 43 % van het ondergrondse en slechts 28 % van het bovengrondse water aan de kwaliteitsnormen. Hij doet daarom een oproep aan alle lidstaten om daar iets aan te doen. Vooral Italië en Griekenland scoren slecht. Erger nog is het probleem van het tekort aan water dat door de Portugese overheid naar voor werd geschoven. Gemiddeld verbruikt een Europeaan 165 liter per dag. Commissaris Michel wijst erop dat er wereldwijd meer dan een miljard mensen zijn die geen toegang hebben tot drinkwater en er elk jaar miljoenen kinderen sterven aan de gevolgen van besmet water. Om de Europeanen bewust te maken van deze problematiek ontwikkelden de Commissie en het Europese Milieuoagentschap het informatiesysteem Wise (Water information system in Europe). Meer info vindt u op <http://water.europe.eu>

> **Ook de Commissie zal misschien belastingen moeten betalen.** In een arrest van het Hof van Justitie krijgt België en in het bijzonder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gelijk. Het Hof vindt dat de bepalingen van 23 juli 1992 met betrekking tot een regionale taks voor de gebruikers van gebouwen ook op de Commissie van toepassing is. Die huurt een gebouw in Elsene. De Commissie betwistte dat omdat die belasting

ingaat tegen het Europees recht . Ze beriep zich op het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten waarin staat dat «*de Unie, haar goederen en haar inkomsten, vrijgesteld zijn van directe belastingen*». Het Hof van Justitie is evenwel van oordeel dat het hier niet om een directe belasting gaat.

zondag 25 maart

> **De Unie viert de vijftigste verjaardag van de Verdragen van Rome in Berlijn.** «*Zullen we op 25 maart 2057 de 100ste verjaardag van de verdragen in vrede, vrijheid en democratie kunnen vieren ? Dat weten we nu nog niet*», aldus Angela Merkel.

«*Ter plaatste blijven, is achteruitgaan. Het is dus belangrijk dat we ons onophoudelijk blijven inzetten voor de eenmaking van Europa.*»

De Duitse kanselier krijgt de anderen zover om in de Verklaring van Berlijn - in weliswaar vage termen - op te nemen dat het nieuw grondwettelijk verdrag in voege treedt vóór de Europese verkiezingen van 2009. De Poolse president vindt dat nochtans «*onrealistisch*», zijn Tsjechische collega meent dat «*het geen drama is indien dat niet lukt*». Merkel bespeurt bij de lidstaten een echte wil om tijdens de Top in juni over dit thema een intergouvernementele conferentie bijeen te roepen...

maandag 26 maart

> **Drie soorten genetisch gemodificeerd koolzaad mogen de volgende tien jaar worden verkocht op de Europese markt.** Het gaat om koolzaad dat bestand is tegen één onkruidverdelger. Het is een product van de firma Bayer. De Belgische autoriteiten aan wie eerst toelating werd gevraagd om het product te commercialiseren, zijn van oordeel dat het gemodificeerd koolzaad dezelfde veiligheids garanties biedt als gewoon koolzaad maar dat het kweken ervan in de Unie en het gebruik

ervan voor menselijke consumptie niet is toegelaten. Het zaad mag enkel worden gebruikt voor dierlijke consumptie. Op basis van een advies van de Europese autoriteit voor voedselveiligheid sluit de Commissie zich aan bij dat oordeel. De beslissing van de Commissie kwam er omdat de lidstaten er niet in slaagden een voldoende meerderheid te verzamelen om de producten te weigeren of toe te laten...

dinsdag 27 maart

> **Jean-Claude Juncker vindt dat België er de jongste jaren op een opmerkelijke manier in geslaagd is zijn financiën op orde te zetten.** Minpunt is wel dat dat gebeurde door éénmalige en niet door structurele maatregelen. Het belangrijkste is dat België, net als Spanje, erin slaagt een begrotingsdiscipline aan de dag te leggen. Beide landen worden immers geconfronteerd met de vergrijzing van de bevolking, aldus commissaris Almunia. Over het algemeen zijn de begrotingen van de lidstaten gezond en de groei van de economie herstelt zich, tot grote tevredenheid van de ministers van Financiën. Juncker kondigt aan dat er binnenkort een «*groot debat*» komt over de herverdeling van de groei zodat ook loontrekkenden een graantje kunnen meepikken van de economische groei.

> **In België, Italië, Frankrijk en Luxemburg vinden huiszoekingen plaats op verzoek van de procureur des konings van Brussel.**

Dat gebeurt in het kader van een drie jaar geleden gestart corruptieonderzoek bij Europese ambtenaren. Dat wordt gevoerd door de anticorruptiecel van de Belgische politie in samenwerking met het Europees antifraudebureau. De huiszoekingen hebben geleid tot de arrestatie van een Europees ambtenaar, een assistent, een Europees afgevaardigde en een zakenman. «*Het gaat om een grote corruptiezaak van tientallen miljoenen euro over een periode van meer dan tien jaar*», verklaart de woordvoerder van het Brussels parket. Later bleek het toch om een kleiner bedrag te gaan...

woensdag 28 maart

> **Het Europees Parlement gooit met bloemetjes naar Angela Merkel omdat die de Unie uit het constitutionele slop wenst te trekken.** «*Ik heb veel respect voor u omwille van de manier waarop u de Europese uitdagingen verduidelijkt*»

tijdens uw voorzitterschap, aldus de Oostenrijker Voggenhuber. De Poolse liberaal-democraat Geremek vindt dat Merkel «*erin slaagde Europa uit de melancholie, het verdriet en de decadentie te trekken*». De Duitse bondskanselier wil de Unie tegen 2009 «*een nieuwe gemeenschappelijke basis*» geven en daarom «*staan de Europese socialisten achter u*», aldus Martin Schulz. Hij maakt wel duidelijk dat de socialisten neen zeggen aan «*al diegenen die willen verder gaan met de uitbreiding zonder dat er een nieuw verdrag is voor de Unie*».

> **Commissaris Joe Borg wil dat de Unie een einde maakt aan «de verspilling in de visvangst»**

die wordt veroorzaakt door het opvissen en terug weggooiën van vis in de zee. Alleen al in de Noordzee zou het gaan om 500.000 tot 880.000 ton vis per jaar die wordt teruggesmeten, onder meer omdat het quota dreigt te worden overschreden en omdat enkel de beste vis wordt behouden...

Daarom stelt de Commissie een nieuw systeem voor waarbij een plafond wordt vastgelegd voor de 'maximaal aanvaardbare bijvangsten' en de verplichting geldt alle gevangen vis aan land te brengen.

donderdag 29 maart

> **De Europeanen moeten «actieve spelers» zijn op internationaal vlak.** Dat zegt Javier Solana in het Europees Parlement waar hij de «*brandend actuele thema's*» overloopt die «*op de meest gecoördineerde en zichtbare manier moeten worden behandeld in het kader van het buitenlands beleid van de Unie*». De Hoge Vertegenwoordiger haalt het voorbeeld aan van Iran en het nucleaire dossier dat een «*politieke oplossing*» vergt. Hiermee kan hij de groene Daniel Cohn-Bendit niet overtuigen. Die vindt dat de oplossing ligt in een volledige banning van kernenergie, ook voor burgerdoeleinden. Hij geeft wel toe dat «*grote landen die nucleaire energie aanwenden voor burgerdoeleinden tevens kernenergie willen voor militaire doeleinden*». Een ander heikel thema is het Amerikaans raketschild dat de Verenigde Staten in Oost-Europa wil installeren. «*De belangen van de soevereine lidstaten moeten verzoenbaar zijn met die van de Unie*», herinnert Solana de Centraal-Europese lidstaten eraan.

> **Het Europees Parlement wil dat de Unie eigen middelen krijgt vanaf 2014.** Vandaag wordt het budget voor 70 % gefinancierd door nationale bijdragen waardoor «*het nationale egoïsme wordt opgedreven*». Het systeem is tevens verantwoordelijk voor het probleem van de nettobetalers, vindt de Fransman Alain Lamassoure. «*Het zorgt voor het voortdurend tekort aan financiële middelen om een Europees beleid te voeren, het is antidemocratisch en onbegrijpelijk voor de burgers*», voegt hij er nog aan toe. Het Parlement deelt deze visie en stelt een hervorming voor van de inkomsten van de Unie. In een eerste fase zouden de nationale bijdragen worden berekend op basis van een gemeenschappelijk percentage van het bruto nationaal inkomen van elk van de lidstaten. Dat maakt het mogelijk om specifieke systemen zoals de zogenaamde «*Britse korting*» af te voeren. Vanaf 2014 komen er eigen inkomsten waarbij een speciale belasting of een deel van een nationale belasting wordt betaald aan Europa. Dat kan een btw zijn, een belasting voor bedrijven of een belasting op vervuilende energie.

woensdag 4 april

> **De Commissie-Barroso wil een meer dynamische Europese onderzoeksruimte** en start een raadpleging via een Groenboek waarin tal van vragen worden gesteld. Commissaris Janez Potočnik speelt bijvoorbeeld met de idee om een echt vrij verkeer van onderzoekers mogelijk te maken door voor hen een eenge-maakte arbeidsmarkt op te zetten. Heeft u ook een mening, dan kan u die kwijt op <http://ec.europa.eu/research/era>

> **Niet slecht, maar het kan beter... véél beter.** Dat is kort samengevat de boodschap van de Commissie over het

ontwikkelingsbeleid van de lidstaten. In het geheel genomen houdt de Unie woord. In 2006 werd 0,42 % van het bruto binnenlands product besteed aan ontwikkelingshulp. Dat komt overeen met 48 miljard euro of 100 euro per inwoner. Japan doet minder goed met 60 euro. Amerika besteedt slechts 53 euro per inwoner... De meest vrijgevege Europeanen zijn de Zweden, de Nederlanders en de Luxemburgers. De Commissie is vooral ongerust over Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk die eenmalige schuldkijscheldingen verkiezen boven duurzame budgettaire inspanningen. De commissaris voor Ontwikkeling roept hen tot de orde : «*De inspanningen moeten eerlijk verdeeld worden en elke lidstaat moet zijn beloften nakomen. Dat is tot nu toe niet het geval*». Dezelfde vaststelling geldt voor de handelshulp aan ontwikkelingslanden. De Unie beloofde hiervoor twee miljard euro uit te trekken vanaf 2010. Eén miljard zou door de lidstaten worden bijgedragen, het andere miljard door de Commissie. Terwijl de Commissie dit doel bijna bereikt door haar bijdrage van 800 miljoen euro, blijven de lidstaten steken op een schamele 300 miljoen. De Commissie dringt erop aan dat dit bedrag in 2008 minstens zou worden opgetrokken tot 600 miljoen.

donderdag 5 april

> **Na een onderzoek beslist de Commissie dat de financiële steun van de Vlaamse overheid voor General Motors Belgium ter waarde van 5,33 miljoen euro moet worden verminderd.** Het geld van de Vlaamse overheid zou worden aangewend voor vormingen en opleidingen ter waarde van twintig miljoen euro. De Commissie weigert

de toekenning van 3,15 miljoen euro voor een vorming die verband houdt met de lancering van nieuwe modellen en met het persen van onderdelen van het koetswerk. Ze vindt dat deze kosten moeten worden gedragen door de autofabrikant omdat ze inherent zijn aan de productie van auto's. Europa aanvaardt wel de financiële steun ter hoogte van 2,18 miljoen euro voor meer algemene vormingen. Daarmee kan worden verholpen aan het tekort aan opgeleide werknemers op de arbeidsmarkt.

vrijdag 6 april

> **Wetenschappelijke experts van de Intergouvernementele groep over de evolutie van het klimaat slaan alarm.** Door de opwarming van de aarde zullen de ijskappen smelten, miljoenen mensen jaarlijks worden blootgesteld aan overstromingen ten gevolge van stijgend zeewater. Er staan ons hittegolven en droogtes te wachten, de landbouwproductie zal afnemen, hongersnoden zullen ons teisteren... Indien we de uitstoot van broeikasgassen verminderen kunnen we al deze

drama's vermijden. «*Onze planeet is ziek en we moeten snel optreden om erger te voorkomen*», aldus de Finse Europese volksvertegenwoordiger Satu Hassi. Commissaris Dimas kondigt aan een Groenboek te wijden aan de klimaatveranderingen «*zodat die domeinen die het meeste aandacht vergen, duidelijk naar voor komen*».

donderdag 10 april

> In 2006 vonden er in de Unie 498 terroristische aanslagen plaats. Dat blijkt uit het eerste jaarrapport van Europol dat directeur Max-Peter Ratzel voorstelt aan de parlementaire commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken. 424 aanslagen werden gepleegd door separatisten en 55 door extreemlinkse organisaties of anarchisten. De meeste aanslagen hadden niet tot doel slachtoffers te maken. Dat geldt evenwel niet voor het islamitisch terrorisme. Het bewijs daarvan ziet Europol in de verijdelde aanslagen op vliegtuigen in Londen en op treinen in Duitsland. De helft van de 706 zogenaamde terroristen die vorig jaar werd aangehouden in vijftien lidstaten zijn islamitische activisten...

> **Interne markt**

Bedrijven steeds Europeeser

Bedrijven worden nog steeds aanzien als «nationale» kampioenen, eerder dan als aan Europese. Een vorig jaar verschenen studie van Nicolas Véron van de studiegroep Brueghel, toont evenwel duidelijk aan dat bedrijven steeds Europeeser worden...

Tot voor kort vertegenwoordigde de eigen nationale markt voor grote Europese bedrijven de helft van het zakencijfer. Dat is nu niet langer het geval. Het percentage werd teruggebracht tot één derde van het zakencijfer terwijl de Europese en internationale markt elk een derde voor hun rekening nemen.

Het profiel van Europese bedrijven begint meer en meer te gelijken op dat van Amerikaanse ondernemingen.

Véron stelt een kloof vast tussen de cijfers en het discours van bedrijven. Bekijken we de identiteit van grote bedrijven dan blijkt, op enkele uitzonderingen na, dat bedrijven in Europa niet worden opgebouwd op basis van een Europese identiteit. Véron geeft wel toe dat alle bedrijven, zowel Amerikaanse als Europese, terughoudend zijn om hun geografische identiteit naar voor te schuiven. «De globalisering maakt dat de verovering van andere, zich ontwikkelende markten belangrijk is. Vanuit dat standpunt gaat het bouwen aan een Europese identiteit op basis van een geografische ligging in tegen de algemene trend.»

Philippe de Buck, secretaris-generaal van 'Business Europe' dat de Europese werkgevers vertegenwoordigt, meent dat de Europese bedrijven de enigen zijn om meer en een beter Europa te willen maar ze voelen geen behoefte om hun werknemers de complexiteit van het institutionele Europa uit te leggen.

«We hebben nood aan goede contacten. We zijn een belangrijk contactpunt dat de belangen van de bedrijven verdedigt – het is onze belangrijkste rol. We spelen echter

ook een rol in de democratie en het goed functioneren van Europa. De Commissie begrijpt dat niet altijd, wil ons soms uit de weg gaan en is bang van een bepaalde invloed die we zouden kunnen hebben. Ze vergist zich. Business Europe is, net zoals andere niet-gouvernementele organisaties

en vakbonden een centrale pion op het maatschappelijke speelveld.

Het is ons engagement en onze verantwoordelijkheid informatie aan te brengen: we kunnen niet eender wat zeggen of verdedigen. Wij zijn tegen fraude, misbruik, onverantwoord gedrag. We zetten bedrijven aan hun verantwoordelijkheid te nemen zoals wij die zelf ook nemen...»

De meeste grote bedrijven erkennen de rol van Business Europe hoewel ze ook rechtstreeks met de Europese instellingen contact hebben in die domeinen die verbonden zijn met hun activiteiten. Een vertegenwoordiger van werknemer bij het bedrijf Safran: «We organiseren netwerken op basis van negen prioriteiten. Europese politiek hoort daar niet bij. Een bedrijf in de luchtvaartsector kan weinig bijdragen aan een Europese sociale, fiscale of financiële

politiek. De invloed die bedrijven kunnen hebben, bestaat erin hun stemmen te bundelen en via traditionele kanalen zoals de sectorale organisaties contact te leggen met Business Europe en via hen met de Unie. We discussiëren over research in de luchtvaartsector, over staatssteun of concurrentie, milieu en duurzame ontwikkeling.»

Elk van de negen prioriteiten staat onder toezicht van een coördinator, terwijl twee á driehonderd kaderleden op alle niveaus met elkaar netwerken.

Het grootste probleem is om Europa het functioneren en de spel-

© toyo

regels van Europa uit te leggen aan al die kaderleden. De vertegenwoordiger van Safran vindt ervaring dé fundamentele basis voor lobbying. «Een ambtenaar bekijkt het gebeel van de verschillende soorten onderzoekspolitiek. Hij is vanzelfsprekend geen specialist van de luchtvaart. Dat moet hem dus worden uitgelegd. Het kaderlid dat hierover de ambtenaar aanspreekt, zal dit doen in functie van onze bedrijfslogica maar ook van zijn persoonlijke voorkeuren. Sinds de referenda over de Europese grondwet is er heel wat vastgelopen. Wij moeten onze kaderleden voor de keuze stellen: of niets doen, of iets te zeggen hebben. Je kan niet tegelijkertijd beweren dat Europa op zichzelf gericht is, terwijl ze alle kansen om haar stem te laten horen, laat liggen.» Onze lobbyist besluit: «Het is zeer merkwaardig te zien hoe onze mensen na een ontmoeting met ambtenaren van de Commissie moeten toegeven dat die dege-lijk werken, dat ze geen idioten zijn.»

Arnaud de Saint-Denis

> **Interne markt**

SE is soepeler

Henning Schulte-Noelle – voorzitter van de raad van toezicht van Allianz – legt uit waarom zijn bedrijf koos voor een Europese Vennootschap.

We beschouwen onszelf al sinds de jaren negentig als een Europees bedrijf met Duitse wortels en dat tegelijk op wereldvlak actief is. Dat Europese karakter werd nog versterkt toen we in 1997 het Franse AGF overnamen. Tachtig procent van onze activiteiten situeren zich in de Unie. De aanleiding om te kiezen voor het Europees vennootschapstatuut (SE) in 2006 had te maken met onze activiteiten in Italië. Daar hebben we een grote verzekeringsmaatschappij RAS waarin we de meerderheid hadden maar waar nog andere aandeelhouders waren. Toen we door het SE-statuuut de kans kregen om de minderheidsaandelen van RAS over te nemen en een meer flexibele structuur op te zetten om onze activiteiten in Europa te organiseren, hebben we die kans met beide handen genomen. Ook op kostengebied was dit zeer efficiënt omdat we geen openbaar bod moesten doen om de minderheidsaandelen van RAS te kopen. Het Italiaanse recht verplichtte ons daar wel toe.

Zijn het niet vooral de Duitse ondernemingen die zich laten leiden door deze praktische overwegingen ?

Verschillende grote Duitse bedrijven werden, net zoals wij, Europees de voorbije jaren. De Duitse wet op de medebeslissingsbevoegdheid verplicht grote bedrijven een raad van toezicht te hebben van twintig leden : tien vertegenwoordigers van de aandeelhouders en tien vertegenwoordigers van het personeel. Wij vonden dat dit orgaan beter zou functioneren met minder leden. Een voordeel van het SE-statuuut is dat het niet onderworpen is aan deze Duitse wet van 1976. We zijn nu veel soepeler en het aantal leden werd teruggebracht van twintig naar twaalf : zes vertegenwoordigers van het personeel en zes voor de aandeelhouders. Ik ben ervan overtuigd

Het statuut stelt ons in staat om onze Europese activiteiten makkelijker te organiseren

dat we hierdoor beter kunnen werken.

Het SE-statuuut stelt ons in staat om onze Europese activiteiten makkelijker te organiseren en gaf ons de kans om de personeelsvertegenwoordiging te europeaniseren. Vier van de zes personeelsvertegenwoordigers zijn Duitsers, maar er is ook een Fransman en een Brit. Dat geeft beter de verhoudingen van het bedrijf weer. Duitsland blijft onze eerste markt, gevolgd door Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Italië. Ik vind dit een vooruitgang tegenover vroeger toen we enkel Duitse personeelsvertegenwoordigers mochten hebben terwijl meer dan de helft van het personeel niet-Duits is. De aandeelhouders waren al langer vertegenwoordigd volgens hun internationale afkomst...

Hoe ziet u de toekomst van dit statuut ?

Het is erg interessant voor Duitse bedrijven om dit statuut aan te nemen om de redenen die ik zonet aanhaalde. De Duitse reglementering over de medebeslissing is weinig soepel. Ik ben er zeker van dat Belgische, Franse

en Italiaanse bedrijven ons voorbeeld zullen volgen. Ze zullen zich meer en meer bewust worden van de voordelen en de soepelheid van het statuut dat beter tegemoet komt aan de noden van bedrijven die op Europees niveau werken. Bedrijven die enkel op de nationale markt actief zijn, halen er echter geen voordeel uit.

Sommigen vinden dat het statuut te laat komt en dat het beter is zich aan te passen aan de oplossingen die de globalisering met zich brengt. Ze vrezen ook de concurrentie tussen regels van landen en regio's om maatschappelijke zetels van bedrijven aan te trekken. Hoe ziet u dat ?

Ik denk niet dat dat de goede oplossing is. Allianz is een wereldspeler met activiteiten in de Verenigde Staten, Azië en de regio van de Stille Zuidzee. Ik zie niet in welk voordeel het ons zou opleveren om onze maatschappelijke zetel naar pakweg Londen te verhuizen. Het SE-statuuut brengt ook een aantal moeilijkheden met zich mee. We moeten een Europese ondernemingsraad hebben, meer informeren en vergaderen... Dat heeft ook een voordeel omdat het risico beperkt wordt dat beslissingen van het topmanagement – soms ten koste van

© toyos

personeel in bepaalde landen - op tegenkanting stuiten omwille van slecht opgezette informatieprocedures en een onaangepast sociaal overleg.

Ik geloof sterk in een concurrentie op het niveau van producten en diensten maar ook op het niveau van systemen. Dat is goed en noodzakelijk voor de toekomst van Europa. Willen we een echte eengemaakte markt, dan moet die steunen op de overtuiging dat concurrentie noodzakelijk is en op de lange termijn voordelig. Ik geloof ook dat we nood hebben aan minimumstandaarden zodat die concurrentie gebeurt binnen de regels van het spel en met dezelfde voorwaarden voor iedereen. Ik pleit tegen exotische oplossingen die inhouden dat de maatschappelijke zetel van een bedrijf verhuist naar één of ander eiland buiten Europa omwille van fiscale en wettelijke voordelen. We hebben behoefte aan standaarden. Toch pleit ik ervoor dat de verschillende systemen naast elkaar kunnen blijven bestaan en elkaar concurreren. Een concurrentie ingebed in een kader is nodig. Is een ander systeem beter voor de Unie dan vind ik dat dat de norm moet kunnen

worden. Aanvaardt men geen concurrentie tussen systemen dan eindig je uiteindelijk met dure en inefficiënte systemen. Het is ook belangrijk erop te wijzen dat een bedrijf dat enkel

binnen de grenzen van een land actief is geen toezicht nodig heeft van instanties buiten dat land, bijvoorbeeld van Brussel.

Wat denkt u van de Europese integratie ?

Ik ben een groot voorstander van een politiek geïntegreerd Europa dat niet noodzakelijk een Europa van regeringen is zoals sommigen voorstellen. Ik denk dat een integratie tot op zekere hoogte nuttig is. Onze nationale tradities kunnen behouden blijven voor zover ze echt specifiek zijn. De meeste zijn echter Europees, zelfs zonder dat we ons daarvan bewust zijn. We zouden een supranationale structuur moeten hebben die ons in staat stelt tegelijk onze eigenheid te beleven en de doelstellingen te verwezenlijken voor een geïntegreerd Europa, een economische ruimte in een eengemaakte markt en een Europa dat in staat is voldoende zwaar te wegen in het geopolitieke spel. In dat

spel presteert Europa nu beneden zijn mogelijkheden.

Wat is voor u als ondernemer de essentie van Europa ?

Als ondernemer vind ik Europa boeiend omdat het een eengemaakte markt verwezenlijkt. Eén van de sterktes van de Verenigde Staten is dat het de mogelijkheid geeft aan bedrijven en consumenten van het schaalvoordeel te genieten. De eengemaakte markt kan de Europese economie helpen. Die markt bestaat - tot op zekere hoogte - wat kapitaal en goederen betreft. Voor financiële diensten en het vrije verkeer van werknemers is nog een weg af te leggen. Lukken we daarin dan zullen zowel de bedrijven als de consumenten er wel bij varen. En dat standpunt is niet enkel dat van de ondernemer, het is ook dat van de Europese burger die ik ben.

Arnaud de Saint Denis

Societas Europaea : de Europese vennootschap

Naamloze vennootschappen de mogelijkheid geven zich een Europees vennootschapsstatuut aan te schaffen, is een oude Europese droom die al bestond nog voor de oprichting van de Gemeenschappen. In 1949, het jaar dat de Raad van Europa werd opgericht, deed die al voorstellen in die richting. Bedoeling was de juridische praktijken in de verschillende lidstaten te harmoniseren en het Europees bewustzijn te versterken.

De droom van een Europese vennootschap - bekend onder de Latijnse benaming 'Societas Europaea' of SE - werd verwezenlijkt, zij het pas in 2001, vele jaren later. Een aantal aanbevelingen van het rapport Sanders met betrekking tot de Europese ven-

nootschap dat in 1967 aan de Commissie werd voorgesteld, staan ook in de verordening van 2001⁽¹⁾.

Het statuut biedt nieuwe mogelijkheden aan multinationals. Een commentator merkte op dat de SE

zich volledig inschrijft in wat Schuman al zei in zijn verklaring van 9 mei 1950 : Europa zal tot stand komen via concrete verwezenlijkingen die een feitelijke solidariteit creëren.

Kan Europa met de SE nog beantwoorden aan de verwachtingen of komt het statuut rijklijk laat gezien de steeds verder schrijdende mondialisering en de alternatieve oplossingen die bedrijven ondertussen al vonden ? Noëlle Lenoir, de voormalige Franse minister van Europese aangelegenheden die een rapport schreef over de SE, is ervan overtuigd dat het het goede moment is omwille van de grensoverschrijdende tendensen. An-

dere argumenten zijn de komst van de euro, het *acquis communautaire*, het vennootschapsrecht, het sociaal recht en de invoering van nieuwe

nuttige informatie over het statuut en de bedrijven die het aannamen.

De SE wordt behandeld als een

dere lidstaat of indien de maatschappelijke zetel naar een andere lidstaat verhuist. Dat geldt niet voor nationale, naamloze vennootschappen.

Een SE kan op vier verschillende manieren worden opgericht : door fusie, door oprichting van een holding-vennootschap, van een gemeenschappelijke dochteronderneming en door omzetting van een naamloze vennootschap naar nationaal recht.

De interesse voor de SE in België is niet bijzonder groot. Rudi Thomaes van het Verbond van Belgische Ondernemers gaf als verklaring dat het uitblijven van een fiscale harmonisering verhindert dat het Europees statuut een meerwaarde krijgt. Bedrijven zijn nog steeds verplicht verschillende boekhoudingen te houden.

Sociaal overleg is hét kenmerk bij uitstek van de SE. Binnen het bedrijf kiezen de sociale partners samen de manier waarop de werknemersparticipatie wordt geregeld. De procedure is misschien ingewikkeld en zwaar, maar ze heeft het voordeel dat de werkgever verplicht zijn de werknemers meteen en op een duidelijke basis te betrekken zowel bij de werking van de onderneming. De SE legt voor het eerst het begrip « werknemersparticipatie » op Europees niveau vast. Daarbij ligt de nadruk meer op het contractuele karakter van arbeidsrelaties dan op wettelijke regelingen van arbeidscontracten. Dit alles was mogelijk door de werkzaamheden van een expertengroep, geleid door de Belg Etienne Davignon, die in 1996 verschillende culturen van sociaal overleg wist te verzoenen.

Met een KB van 1 september 2004 heeft België de *Societas Europaea* in zijn wetgeving opgenomen.

Arnaud de Saint-Denis.

⁽¹⁾EG 2157/2001 van Raad van 8 oktober 2001 mbt statuut SE en Richtlijn 2001/86/EG voor implicatie werknemers.

⁽²⁾www.seeeurope-network.org en www.worker-participation.eu

boekhoudkundige normen (IFRS).

De eerste echte SE's ontstonden in Oostenrijk en België in 2004. Voor de oprichting is een kapitaal nodig van minstens 120.000 euro in aandelen. De pers en de economische wereld besteedden pas aandacht aan het nieuwe fenomeen op het moment dat grote Duitse bedrijven zoals Allianz – dat bijna in alle lidstaten van de Unie aanwezig is – voor dit statuut koos, einde vorig jaar. Ook de Franse verzekeringsmaatschappij SCOR zette de stap. Suez, met Electrabel in België, dacht er zeer ernstig over na voor het fusieproject met GDF.

Op dit ogenblik zijn er een zeventigtal SE's. Het juiste getal is moeilijk in te schatten omdat er geen officieel register van bestaat en informatie erover moet worden gezocht in de verschillende officiële publicatiebladen van de lidstaten en de verschillende linguïstische versies van het publicatieblad van de Unie. Twee websites van het Europees instituut van de vakbonden⁽²⁾ verhelpen gedeeltelijk aan dit euvel en bieden

nationale, naamloze vennootschap van het land waar het zijn maatschappelijke zetel heeft, hoewel het een *communautaire* rechtspersoonlijkheid heeft. De SE is dus geen autonoom Europees statuut maar een gemengde vorm die voor een groot deel wordt geregeld door de nationale wetgevingen. Er zijn dus evenveel SE-statuten als er lidstaten in de Unie zijn. Voor buitenstaanders onderscheidt de SE zich nauwelijks van andere vennootschappen. Het enige en belangrijke zichtbare onderscheid is het Europees label. Dat betekent dat het bedrijf zich politiek engageert om samen met de bedrijfsleiders van verschillende nationaliteiten een onderneming met Europese dimensies en cultuur te ontwikkelen.

Het belangrijkste voordeel van de SE is de mobiliteit, en dan vooral de vrijheid van vestiging van bijhuizen, filialen, agentschappen... Tot op vandaag is de SE de enige entiteit die kan genieten van een echte vrijheid om zijn maatschappelijke zetel te vestigen. De juridische persoonlijkheid blijft behouden, zelfs in geval van fusie met een bedrijf uit een an-

De eerste echte SE's ontstonden in Oostenrijk en België in 2004

© toyo

Egmont : 60 jaar internationale politiek

Ter gelegenheid van z'n 60ste verjaardag kreeg het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen - het vroegere KIIB - een nieuwe naam : Egmont. Egmont is een denktank voor internationale politiek. Via colloquia, seminaries, studies en publicaties, wil het een bijdrage leveren tot de politieke besluitvorming.

De nieuwe naam dankt het instituut aan het gebouw waar het zetelt : het Egmontpaleis. Om de 60ste verjaardag van de instelling en de 50ste verjaardag van de Verdragen van Rome luister bij te zetten, vond vorige maand een colloquium plaats met twee panels. Aan de ene kant zaten jongeren die hun mening konden geven over Europa en wat ze daarvan verwachten, aan de andere kant zaten personaliteiten die – zonder kwetsend te willen zijn – de leeftijd benaderden van Egmont of ouder waren. Ook zij gaven hun visie over Europa. Bedoeling was de ideeën van ouderen te confronteren met een generatie mensen die een halve eeuw jonger waren. De jongeren gaven het startschot voor de discussie met de bedenking dat voor hen de «eengemaakte Europese markt helemaal vanzelfsprekend is en dat misschien precies daarin het gevaar schuilt». Iemand anders stelde zich de vraag naar de toekomst van Europa. «Als jongere moeten wij wel geloven in Europa.» Nog anderen sneden de immigratiepolitiek aan en de vraag naar een Europese cultuur en de rol ervan. «Bestaat er een Europese cultuur die het Eurovisiesongfesti-

val of de Champion's League overstijgt ?»

Na de pauze kregen de ouderen het woord. Ze gaven toe dat de jongeren zeer goed geïnformeerd waren over Europa maar dat ze iets meer durf hadden verwacht. De liberaal Annemie Neyts vatte het scherp samen toen ze zei «*de indruk te hebben een opsomming geboord te hebben van dat wat al bestaat, eerder dan een reactie daarop*». Voormalig Eerste minister Leo Tindemans was gematigder in zijn oordeel : «*De jongeren kennen hun cursus maar kunnen onmogelijk antwoorden op vragen over wat er had moeten gebeuren in die of die situatie. Hoe kunnen we hen verwijten geen antwoorden te vinden terwijl we zelf niet in staat zijn die te geven*».

De ouderen voelden zich duidelijk veel vrijer in hun antwoorden en waren veel actiever in hun tussenkomsten.

Het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen – nu Egmont – werd opgericht in 1947 door Belgische politici. Het heeft als onafhankelijke instelling tot doel een nuttige bijdrage te leveren tot de politieke besluitvorming. Egmont heeft zijn eigen onderzoekers en externe experts die gespecialiseerd zijn in drie domeinen : de Europese Unie, de veiligheid en het beleid op wereldvlak en – gezien ons verleden – Centraal Afrika.

De instelling beperkt zich niet enkel tot het geven van advies aan Belgische beleidsverantwoordelijken. Het wil tevens een forum zijn voor de uitwisseling van ideeën en opinies en organiseert daarom colloquia, conferenties en seminaries. Egmont geeft ook vormingen bijvoorbeeld in het kader van de cyclus 'Hogere studies veiligheid en defensie' aan buitenlandse diplomaten op post in België.

© p.frère

In de loop van de avond werden een aantal vanzelfsprekende thema's aangekaart : de mate van integratie van de Europese Unie en de idee om een verdere integratie te bewerkstelligen met een harde kern van enkele lidstaten, de grondwet en de uitbreiding van de Unie... Dat laatste lokte bij voormalig Eerste minister Mark Eyskens te bedenking uit dat «*bet Europa van de toekomst bet Europa van waarden is en niet dat van grenzen*».

Het was de jongste en nog in functie zijnde Eerste minister Guy Verhofstadt die de avond afsloot met de bedenking dat «*de voorbije 50 jaar voor ons land - dat hoofdzakelijk op export gericht is - alleen maar welstand bracht*» dankzij de Europese Unie. «*Vandaag is ons land niet langer het slagveld van Europa, vandaag zetelen in ons land de instellingen van de Unie*».

Frederik Ronse

Meer info op www.egmontinstituut.be

avant-première

Persepolis

« **W**at mooi is, valt niet samen te vatten. » Deze woorden van Paul Valéry zijn zeker van toepassing op Persepolis, een zwart-wit animatiefilm die een brug slaat tussen Europa en Azië. Prachtig, krachtig en zuiver... een film voor fijnproevers, van eerste tot laatste shot.

Persepolis is een Franse animatiefilm van Marjane Satrapi en Vincent Paronnaud met de stemmen van Catherine Deneuve, Chiara Mastroianni en Danielle Darrieux.

Persepolis is de film naar de gelijknamige autobiografische strips 'Persepolis' van de Iraanse Marjane Satrapi. De film maakte ze samen met Vincent Paronnaud. De verkoop van de vier stripdelen van Persepolis was een groot succes aangezien er meer dan 1.200.000 exemplaren werden verkocht wereldwijd. Het werd vertaald in een twintigtal talen.

De film, hoofdzakelijk in zwart-wit, vertelt het verhaal van een meisje en haar familie in Iran en Europa. De hoofdrolspeler wordt opgevoed in een moderne cultuur die ingaat tegen het Iraanse islamitische regime vanaf begin de jaren tachtig. Als adolescent gaat het hoofdpersonage in Oostenrijk studeren waar ze een dubbele schok beleeft zowel cultureel als sociaal. Na haar terugkomst in Iran studeert ze de 'schone kunsten' waar het regime de modellen verplicht volledig gesluiert te poseren.

Niets is voor Satrapi subversiever dan de lach. In haar film beschrijft ze op een gestileerd-realistische manier de onverdraagzaamheid. Toch is de film ook hoopvol door de kracht van de authenticiteit en de niet-politiek correcte boodschap. Satrapi vertelt haar verhaal met heel veel humor. Lichtheid en zwaarte, nabijheid en afstand wisselen elkaar af. De emoties vertellen zich tot in het grafisch spel van de sluiers.

Persepolis oordeelt of veroordeelt niet, het roept op. Doorheen meer dan 80.000 bewerkte tekeningen en meer dan 100 personages toont dit zwart-wit en alle tinten grijs-verhaal ons hoe het de Iraniërs zelf zijn die het eerste slachtoffer zijn van het regime. De rock- en bluesaccenten in de muziek van Olivier Bernet

verschillende cultuur. In 1994 gaat ze naar Straatsburg voor een opleiding in de kunsten. En zelfs na de zestien jaar die ze nu in Frankrijk woont, voelt ze zichzelf nog steeds Iraans : « *Frankrijk is zoals mijn vrouw, Iran zoals mijn moeder. Mijn moeder, zelfs al is ze gek en hysterisch, het blijft mijn moeder. Mijn vrouw, daarvoor koos*

vormen een tegengewicht en vervolledigen tegelijk dit verhaal.

Satrapi werd in 1969 geboren in Rasht aan de Kaspische Zee. Teheran 1978 : Marjane droomt over haar toekomst en ziet voor zichzelf al een rol weggelegd als profeet en redder van de wereld. Ze heeft moderne en gecultiveerde ouders, studeert aan het Franse lyceum en volgt met spanning de gebeurtenissen die leiden tot de val van de Iraanse Sjah. Met de instelling van de Islamitische Republiek start ook de tijd van de 'commissarissen van de revolutie' die de kleding en het gedrag van de burgers controleren. Marjane die een sluier moet dragen, ziet zichzelf niettemin als revolutionair. Gezien de steeds moeilijker wordende toestand in het land, haar rebelse standpunten en haar scherpe tong wordt de situatie voor Marjane moeilijk en haar ouders beslissen haar naar Oostenrijk te sturen om haar te beschermen.

Daar, in Wenen, op veertienjarige leeftijd beleeft ze haar tweede revolutie : de pubertijd, de vrijheid, de eerste verliefdheid maar ook de ballingschap, de eenzaamheid en de

ik maar ik kan haar bedriegen en ervan scheiden... »

Vincent Paronnaud, alias Winshluss, die samen met Satrapi de film maakte, werd geboren begin jaren zeventig in La Rochelle en is striptekenaar en cineast. Hij heeft een macabere, zwarte humor, een zwak voor de onsterfelijkheid en het omkeren van mythes en clichés.

In mei, tijdens de 60ste verjaardag van het Festival van Cannes – en ondanks de inspanningen van commissaris Viviane Reding – kwamen er weer heel wat Amerikaanse films aan bod. Toch braken er enkele Europese pareltjes door tot in de officiële selectie. Persepolis is daar één van, en verdiend. Voor wie niet allergisch is aan tekenfilms is dit een absolute aanrader.

In de Belgische zalen vanaf juni 2007

Valéry Lanou

Zo werkt Europa

De titel van het boek 'Zo werkt Europa' wekt weinig enthousiasme en flitst niet, maar het werkstuk van onder andere Europees parlements lid Dirk Sterckx moet zelfs de grootste scepticus overtuigen. Flitsend wordt het nooit, maar dat is ook niet de bedoeling. Wie het boek 'consumeert', komt inhoudelijk wel royaal aan zijn trekken.

'Zo werkt Europa' is geen leesboek en evenmin een gemakkelijke hap. Het is wel een heel helder overzicht van het Europa van vandaag, hoe het groeide, hoe de instellingen functioneren en hoe Europa ingrijpt in het leven van elke dag én mogelijkheden biedt.

"Voor specialisten is dit boek wellicht te algemeen," poneren de auteurs in hun voorwoord. Dat klopt, maar dat hoeft ook niet. De ambitie ligt elders. De auteurs willen een "handboek" maken dat een wegwijzer kan zijn. "Voor de burger is Europa een beetje zoals het Vaticaan: interessant, een beetje exotisch, maar niet relevant. Dat idee klopt niet, en dat

willen we aantonen", zo vat Sterckx het opzet speels samen.

Aan dat opzet beantwoordt het boek, dat acht delen bevat, in ruime mate. Achtereenvolgens komen volgende aspecten aan bod: 'De Europese Unie (EU): gisteren, vandaag en morgen', 'Het recht van de EU', 'De instellingen en organen van de EU', 'De besluitvorming binnen de EU', 'De burgers van de EU', 'De rechtsbescherming binnen de EU', 'De begroting van de EU' en 'Het beleid van de EU'. Elk deel wordt overzichtelijk gestoffeerd in een zelden gezien helder en keurig taalgebruik waarin taai jargon toegankelijk en verteerbaar wordt gemaakt. Programma's waarover u in de media regelmatig leest of hoort, worden toegelicht en vaak met voorbeelden geïllustreerd. Het gaat bewust niet om diepgravende analyses maar om basisinformatie plus pistes (websites en adressen) waar u terecht kunt voor meer en concrete informatie. De rode draad daarbij is de band tussen Vlaams of Belgisch beleid en

Europees beleid. Bovendien hebben de auteurs oog voor de rol van de mensen van bij ons in de opbouw van de Europese Unie; een aspect dat elders vaak, en onterecht, over het hoofd wordt gezien.

Als auteur is Dirk Sterckx vooral het uithangbord voor het boek, maar hij zal de laatste zijn om de verdiensten van de (louter vrouwelijke) coauteurs te minimaliseren. Sterckx kent Europa al lang. Hij volgde het jaren als journalist voor de Vlaamse televisie en stapte in 1999 over naar de politiek. In het Europees Parlement kan hij rekenen op jurist Isabelle Ryckbost als zijn medewerker, nadat zij eerder bij een ander Europarlementslid ervaring had opgedaan. Vanuit het Europees Instituut van de Universiteit Gent boden Anneleen Van Bossuyt en An Vermeersch academische en logistieke ondersteuning. Het werd een geslaagde samenwerking tussen de theorie en de praktijk en die aanpak maakt het boek zo nuttig.

Johan Cuppens

'Zo werkt Europa', Dirk Sterckx, Isabelle Ryckbost, Anneleen Van Bossuyt, An Vermeersch, UGA, Die Keure, 2007, ISBN 978-90-6768-868-0, 472 blz. Het boek is te koop in de boekhandel of te bestellen via uitgeverij UGA (www.uga.be), 36,95 euro

Een gratis abonnement op EUROPABericht ?

Een abonnement voor u of voor uw vrienden ? Uw adres wijzigen ?
Vul onderstaande bon in.

Ik wil mij abonneren op
EUROPABericht

Ik wil mijn adres wijzigen
(Het etiket van het jongste nummer bijvoegen a.u.b.)

Naam en voornaam :

Beroep :

< 30 jaar

30-50 jaar

> 50 jaar

Adres :

Postcode :

Woonplaats :

terug te sturen naar :

Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België
(dienst abonnementen)
Archimedesstraat 73, B-1000 Brussel - België

De ondertekende bijdragen verbinden enkel de auteurs en zijn niet noodzakelijk de weergave van de standpunten van de Commissie.

Overname van bijdragen is toegelaten - behalve voor commerciële doeleinden - mits bronvermelding plus levering van een bewijsexemplaar bij de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België.
© CECA-CCE-CEEA
Brussel-Luxemburg 1997
ISSN 1725-8251

EUROPABericht wordt uitgegeven door de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België
Archimedesstraat 73
B - 1000 Brussel
tel. : 02 295 38 44
fax : 02 295 01 66
internet : <http://europa.eu.int/belgium>
e-mail : COMM-REP-BRU@ec.europa.eu

Verantwoordelijke uitgever :
Willy Hélin
Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België
Archimedesstraat 73
B - 1000 Brussel

redactie :
EuroMedia Services (EMS)

vormgeving en
productie : filigrane

Daniel Spoel

"Ik vind dat het belangrijker is legitiem te zijn dan representatief"... De meningen van Daniel Spoel, Brusselaar, jonge zestiger en petrochemisch ingenieur, storen sommigen maar zijn weldoordacht en vinden hun weerslag in zijn onvermoeibare inzet voor Europa, de Europese burgers en hun toekomst.

Spoel is één van de 'pijlers' van het 'Forum Permanent de la Société civile' dat het levenslicht zag in 1995. Initiatiefnemer was Virgilio Dastoli, vandaag directeur van de Vertegenwoordiging van de Commissie in Rome, maar toen secretaris-generaal van de Europese Beweging. Hij wilde de organisatie wiens geschiedenis teruggaat tot 1948 en Winston Churchill, een nieuwe dynamiek geven. Dastoli slaagde erin om afgevaardigden uit verschillende organisaties en landen te verzamelen in het forum: vrijzinnigen, religieuzen zoals jezuïeten en dominicanen, gezins- en familievertegenwoordigers, gepensioneerden, vierdewereldvertegenwoordigers, vakbondsafgevaardigden...

De vertegenwoordigers uit al deze uiteenlopende sociale en politieke sectoren ontmoeten elkaar geregeld om te praten over Europa en daarin inspiratie te vinden voor acties. In 1996 overhandigden ze hun eisen aan de Europese Raad en droegen op die manier bij tot de bewustmaking van beleidsverantwoordelijken om een Europese Conventie bijeen te roepen.

Spoel kwam bij het Forum als vertegenwoordiger van Attac, een organisatie van onder meer trotskisten en altermondialisten. Hij kon zich niet langer vinden in de politieke ambities van Attac. Zijn engagement bij het Forum is voor hem een passie die hij probeert te verzoenen met zijn job als strategisch consultant. Dankzij zijn professionele activiteiten bouwde hij in de loop der jaren heel wat ervaring op in de zakenwereld.

«De representativiteit van een burger is altijd legitiem en volledig omdat elke burger een intrinsieke legitimiteit heeft. In het verenigingsleven kan representativiteit niet op dezelfde manier worden gedefinieerd als in een representatieve democratie. Een vereniging is niet een som van enkel haar leden. In het Forum zijn er sommigen die samen voorstellen indienen maar die hebben nooit de pretentie daarmee de meerderheid of iedereen te vertegenwoordigen. Integendeel, ze vertegenwoordigen enkel diegenen die zich inzetten in de participatieve democratie. In die zin is het Forum legitiem.»

"Door de stemplicht in België is ons land één van de meest democratische landen"

De notie 'participatieve democratie' werd veel gebruikt tijdens de presidentiële verkiezingscampagne van Ségolène Royal, de Franse linkse presidentskandidaat die het uiteindelijk niet haalde. Volgens Spoel werd het begrip evenwel niet helemaal correct weergegeven. *«Democratie wil zeggen dat de betrokkenen deelnemen aan het debat en aan de besluitvorming, weze het enkel via stemming. Door de stemplicht in België is ons land één van de meest democratische landen. Voor de leden van het Forum is de participatieve democratie in wezen de proportionaliteit. Diegenen die niet betrokken*

zijn, dienen zich niet uit te spreken over datgene wat hen niet direct aangaat. Dat zou ook moeten gebeuren op Europees niveau. Beslissingen moeten worden genomen na een debat tussen de betrokkenen en de politieke verkozenen die eindverantwoordelijk zijn.»

Voor het Forum is de participatieve democratie in Europa te technocratisch. Spoel: *«De verplichting om alle betrokkenen te raadplegen wordt onvoldoende nageleefd door de instellingen. Al te vaak worden enkel experts gehoord. We vinden ook nooit een volledig lijst terug van personen en organisaties die werden geconsulteerd. Commissaris Wallström liet ons weten dat er met het nieuwe Groenboek over transparantie een verplichting geldt tot publicatie van de lijst geconsulteerden. Maar om als expert te kunnen worden geraadpleegd door de Commissie, moet je je inschrijven op de lijst van experts van de Commissie»*. Spoel legt uit dat de betrokken burger niet de mogelijkheid krijgt gehoord te worden, behalve via verenigingen die erop staan om te worden geraadpleegd.

Spoel is medeauteur van het boek 'Plan B, changer la gouvernance européenne', waar hij zijn ideeën over Europa uiteenzet.

Arnaud de Saint-Denis

Meer info op www.forum-civil-society.org